

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора медичних наук, професора,
завідувача кафедри стоматології
Інституту стоматології Національної медичної академії
післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України, м. Київ
Павленко Олексія Володимировича
про дисертаційну роботу Ірхи Сергія Володимировича
на тему: «Підготовка коренів зубів до ортопедичного лікування
з урахуванням обраної конструкції»,
представленої до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата
медичних наук за фахом 14.01.22 – Стоматологія
до спеціалізованої вченої ради Д 44.601.01
при Вищому державному навчальному закладі України
«Українська медична стоматологічна академія», м.Полтава.**

Актуальність теми

Актуальність теми дисертаційної роботи Ірхи Сергія Володимировича обумовлена високою поширеністю карієсу та особливо його ускладнень, що призводить до повного або часткового руйнування коронкової частини зубів і, як наслідок, - до їх видалення. Проблема максимального збереження зруйнованих зубів набуває особливого практичного значення для профілактики деформацій зубних рядів і атрофії альвеолярних відростків. Крім того, збереження зруйнованих зубів дозволяє уникнути їх видалення з витікаючими наслідками. Також одною з основних причин видалення зубів залишається проблема пов'язана з медикаментозною обробкою та пломбуванням кореневих каналів, особливо тяжко прохідних, а також у разі наявності кістогранульом та інших патологічних процесів в оточуючих зуб тканинах, що потребує виваженого підходу у їх підготовці до зубного протезування.

Виходячи з цього, слід вважати доцільним проведення подальших клініко-лабораторних досліджень щодо розробки раціональних способів підготовки коренів зубів до ортопедичного лікування та удосконалення відомих, з метою підвищення ефективності ортопедичного лікування пацієнтів з повним або частковим дефектом коронкової частини зуба.

Дисертаційна робота на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри ортопедичної стоматології та ортодонтії Приватного вищого навчального закладу «Київський медичний університет УАНМ»: Підвищення ефективності ортопедичного і ортодонтичного лікування хворих з дефектами зубів, зубних рядів, аномаліями та деформаціями зубощелепного апарату», № державної реєстрації 010U011147. Автор пропонованого до захисту наукового дослідження є безпосереднім виконавцем фрагменту цієї теми.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій.

Високий методичний та науковий рівень дисертації, достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в роботі, підтверджується аналізом великого за обсягом об'єму джерел літератури та фактичного матеріалу. Автором використано сучасні та інформативні методи дослідження, які адекватні меті та поставленим завданням.

Обсяг роботи, відповідність використаних методик поставленим задачам, адекватна статистична обробка отриманих даних дозволяють вважати встановлені автором наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, повністю обґрунтованими та достовірними.

Новизна основних положень та висновків дисертації, її наукове та практичне значення.

Вперше проведене поглиблене вивчення мікробіологічного складу кореневих каналів зубів після проведення електрофульгурації.

Запропонований та апробований спосіб електрохірургічної обробки

кореневих каналів зубів.

Проведено детальне дослідження мікрофлори кореневих каналів зубів, уражених хронічним верхівковим періодонтитом.

Вперше розроблено спосіб збереження зубів зі зруйнованою біфуркацією із застосуванням електрофульгурації. Уточнені наукові дані про підхід до технічного планування штифтових конструкцій з урахуванням ступеню нахилу коренів зубів після сепарації для їх збереження та подальшого протезування.

Значимість отриманих результатів для науки та практики.

Впровадження в практику охорони здоров'я отриманих науково обґрунтованих результатів досліджень розв'язує важливе наукове питання – підвищення ефективності підготовки коренів зубів до ортопедичного лікування.

Практичне значення визначається можливістю якісного проведення підготовки кореневих каналів зубів до ортопедичного лікування. Доступність та простота використання дозволяє рекомендувати розроблений спосіб для широкого застосування в стоматологічній практиці.

Використання запропонованого способу дозволяє також підвищити ефективність підготовки коренів зубів до проведення ортопедичного лікування пацієнтів з повним або частковим дефектом коронкової частини девіталізованих зубів.

Способи впроваджені в наступних установах: на кафедрі ортопедичної стоматології та стоматологічному відділенні університетського стоматологічного центру Харківського національного медичного університету МОЗ України; на кафедрах ортопедичної стоматології, ортодонтії та пропедевтики ортопедичної стоматології, терапевтичної стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця; на кафедрі ортопедичної стоматології з імплантологією Вищого державного навчального закладу «Українська медична стоматологічна академія»; стоматологічній клініці СтоматЦентр «Університетський», м.Київ.

Характеристика розділів, оцінка змісту дисертації, її завершеність в цілому.

Дисертація побудована за традиційною схемою та викладена на 168 сторінках, складається із вступу, 5 розділів (огляду літератури; об'єктів, матеріалів та методик дослідження; 3 розділів власних досліджень, включаючи аналіз і узагальнення отриманих результатів дослідження), висновків, практичних рекомендацій, списку використаних літературних джерел (169 вітчизняних та 50 іноземних авторів) та додатків. Містить 15 таблиць та 36 рисунків.

Раціонально та логічно до змісту роботи використовуються таблиці та рисунки. Основні матеріали дослідження широко опубліковані.

У **вступі** обгрунтовано актуальність проблеми, визначено мету, завдання дослідження, задачі, об'єкт і предмет дослідження, сформульовано наукову новизну, розкрито теоретичне та практичне значення роботи, визначено особистий внесок автора, наведені дані про апробацію отриманих результатів.

В огляді літератури наведено аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури останніх 10-ти років. Аналітичний огляд підготовлено за класичним підходом до аналізу масиву наукової інформації (219 джерел).

Огляд літератури складається із 4 підрозділів та висвітлений автором в повній мірі, свідчить про глибокі знання проблеми, яка розглядається. Використані сучасні джерела літератури, великий відсоток іноземних джерел. Автором порівняльно оброблені літературні джерела, наведена оцінка стану цих питань в стоматологічній літературі. Це свідчить про те, що здобувач мислить критично, вміє аналізувати, добре володіє інформацією.

Зауваження до розділу:

1. Огляд літератури написаний в лекційному стилі;
2. В розділі наведені літературні джерела які були видані більше 10 років тому.

Розділ 2 «Об'єкти, матеріали та методики дослідження» викладений на 29 сторінках і містить 5 таблиць та 11 рисунків. Подана загальна характеристика обстежених та прийнятих на лікування 143 пацієнтів у віці 25-60 років, які були розподілені на 2 групи в залежності від способу обробки кореневих каналів (основна та група порівняння). Розподіл пацієнтів за віком проводився згідно вікових категорій за ВООЗ, а саме : 25-44 років (молодий вік) та 45-60 років (середній вік).

В розділі дуже детально описуються загальноклінічні та спеціальні методи дослідження (мікробіологічні, механіко-математичні, рентгенологічні, та статистичні дослідження).

Зауваження до розділу :

1. Підрозділ 2.5. звучить як : Рентгенологічні методи дослідження фрагментів щелепних кісток, але описується там методи лікування кореневих каналів.
2. В підрозділі 2.6. не описан метод відновлення коронкової частини зубу куксовою вкладкою.

Розділ 3 «Результати мікробіологічних досліджень пацієнтів з хронічними формами періодонтитів» присвячений результатам мікробіологічних досліджень, проведених автором для виконання поставлених задач. Розділ написаний логічно, матеріал добре ілюстрований таблицями та фотографіями. Розділ завершується резюме. За матеріалами, представленими у розділі 3, опубліковано три наукові праці.

Розділ викладений на 23 сторінках, містить 3 рисунки та 4 таблиці.

Зауваження до розділу немає.

Розділ 4 «Механіко-математичне моделювання напружено-деформованого стану періодонта зуба із зруйнованою біфуркацією після

ортопедичного лікування» написаний на 15 сторінках і складається із 3 підрозділів.

У першому підрозділі «Складові зусилля та механічні напруження тканин періодонта під час жування» автор проводить механіко-математичне моделювання напружено-деформованого стану періодонта при дотичних напруженнях та максимальних нормальних напруженнях.

Другий підрозділ «Напруження в тканинах періодонта в залежності від дії медіально-дистальної та лінгвально-вестибулярної складових навантаження».

Третій підрозділ «Сумарні максимального напруження в тканинах періодонта в залежності від кута нахилу кореня та вектора жувального зусилля» добре ілюстрований рисунками, формулами розрахунків та діаграмами.

Зауваження до розділу:

- Для інформаційного розвантаження підрозділу, базові математичні формули слід було навести у розділі 2.

Розділ 5 «Результати клініко-рентгенологічних досліджень» викладений на 25 сторінках. В розділі описаний клінічний етап роботи, використання методик розроблених дисертантом та ілюстрації проведених робіт у вигляді рисунків та діаграм.

Зауваження до розділу:

- Для інформаційного розвантаження підрозділу, історії хвороб пацієнтів слід було навести у додатках.

За матеріалами, представленими у розділі 5, опубліковано 5 наукових робіт.

У розділі 6 «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» дисертант аналізує фактичний матеріал, порівнює його з даними літератури. В ньому послідовно, аргументовано обговорюються результати проведеного дослідження і автор підходить до основних теоретичних узагальнень та

практичних рекомендацій.

Основні наукові положення і практичні рекомендації є аргументованими, методики дослідження сучасними.

Висновки відповідають поставленим завданням.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях.

Результати проведених наукових досліджень відображено у 13 надрукованих наукових працях, із них 4 статті у фахових виданнях України, 1 стаття – закордонна, 6 тез у збірниках наукових праць та матеріалах конференцій, отримано 2 деклараційні патенти України на корисну модель. Опубліковані роботи повністю відображають основний зміст дисертації.

Ідентичність змісту автореферату й основних положень дисертації.

Автореферат дисертації за об'ємом і структурою відповідає встановленим вимогам, а його зміст повністю висвітлює основні положення дисертаційної роботи.

Вказані у відзиві зауваження не принципові і не знижують великого науково-практичного значення роботи.

В плані наукової дискусії під час вивчення роботи до автора виникли такі запитання:

1. З якою лабораторією ви співпрацювали при мікробіологічних дослідженнях та чи підписан з ними договір про співпрацю?
2. За якою методикою проходив аналіз стану жувального апарату та прикусу, який Ви згадуєте в підрозділі 2.1. ?
3. В методиці забору мікробіологічно субстрату з корневих каналів Ви використовуєте паперові штифти. Опишіть яким методом Ви проводили стерилізацію паперових одноразових штифтів?
4. Скажіть будь ласка за яким автором або класифікацією Ви визначали кореневі канали, як “непрохідні” термін який

згадано в підрозділі 1.2.?

Заключення.

Дисертаційна робота Ірхи Сергія Володимировича на тему: «Підготовка коренів зубів до ортопедичного лікування з урахуванням обраної конструкції», являє собою завершене наукове дослідження, присвячене вирішенню актуальної наукової задачі підвищення підготовки коренів зубів до ортопедичного лікування шляхом розробки раціональних способів її проведення з урахуванням нозологічних форм хронічних апікальних періодонтитів.

За своєю актуальністю, науковою новизною результатів досліджень, практичною значимістю дисертація С.В. Ірхи «Підготовка коренів зубів до ортопедичного лікування з урахуванням обраної конструкції» повністю відповідає вимогам п. 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015) стосовно дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, а її автор Ірха С.В. заслуговує присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.22 «Стоматологія».

Офіційний опонент:

завідувач кафедри стоматології

Інституту стоматології Національної

медичної академії післядипломної

освіти імені П.Л. Шупика

д.мед.н., професор

О.В. Павленко

